

JUDr. Zuzana Stavrovská

komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím

Deaflympijský výbor Slovenska
Dušan Dědeček
generálny sekretár
Blumentálska 24
811 07 Bratislava

Naša zn.
KZP/0050/2017/05R

Vaša zn.

Vybavuje
JUDr. Arnoldová
eva.arnoldova@komisar.sk

Telefón
02/20420304

Dátum
21.06.2018

Vec: Vyjadrenie o výsledku posúdenia podnetu

Vážený pán Dědeček,

obrátili ste sa na mňa, ako na komisárku pre osoby so zdravotným postihnutím s podnetom, v ktorom ste namietali **nerovnaké podmienky** štátnej podpory športovcov so zdravotným postihnutím a športovcov bez zdravotného postihnutia.

V podnete ste poukazovali na diskrimináciu, ktorá podľa Vášho názoru vznikla **zavedením bodu 5.** v dokumente „Kritériá pre poskytovanie príspevku športovcom zaradených do zoznamu športovcov Top tímu“ (ďalej len „Kritériá“), ktorý bol schválený dňa 23. decembra 2016 bývalým ministrom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky prof. Ing. Petrom Plavčanom, CSc..

Podľa bodu 5. citovaného dokumentu sa v roku 2017 hodnotili umiestnenia dosiahnuté v individuálnych a kolektívnych **paralympijských športoch a deaflympijských športoch do 6. miesta.**

Poukazovali ste na to, že v dôsledku novej úpravy došlo k **vylúčeniu viacerých športovcov zo systému podpory TOP športovcov**, ktorí boli do roku 2016 zaradení medzi TOP športovcov a podporovaní sumou 20.000 € ročne.

Kritériá pre výpočet príspevku športovcom (bez zdravotného postihnutia) v individuálnych športoch boli na rok 2017 stanovené v bode 8. citovaného dokumentu. Z tabuľky č. 1 vyplýva, že **športovcom bez zdravotného postihnutia mohol byť poskytnutý príspevok až po umiestnenie na 8. mieste.**

Kritériá pre výpočet príspevku družstvám v kolektívnych športoch boli na rok 2017 stanovené v bode 10. citovaného dokumentu. Z tabuľky č. 2 vyplýva, že **družstvám mohol byť poskytnutý príspevok až po umiestnenie na 8. mieste.**

V predmetnej veci som Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo školstva“) požiadala o predloženie písomného stanoviska.

Ministerstvo v písomnom stanovisku uviedlo, že podľa zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o športe“) je pre účel poskytovania príspevku športovcom zaradeným do zoznamu športovcov Top tímu určených **7 % prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva pre oblasť športu.**

Ministerstvo školstva sa vyjadrilo, že **k zmene „Kritérií“ pristúpilo z dôvodu, že 7 % prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva pre oblasť športu predstavovalo nižšiu sumu ako v roku 2016.**

Podľa vyjadrenia Ministerstva školstva sa zmena kritérií nedotkla iba športovcov so zdravotným postihnutím, ale aj športovcov bez zdravotného postihnutia (napr. v mládežníckych kategóriách nie je poskytovaný príspevok za umiestnenia na Európskych olympijských festivaloch mládeže). Taktiež nie je poskytovaný tzv. bonus, ktorý dostávali družstvá v kolektívnych športoch za účasť na významných podujatiach.

Podľa vyjadrenia Ministerstva školstva **finančné odmeny športovcom z prostriedkov štátneho rozpočtu za dosiahnuté výsledky na posledných štyroch paralympijských hrách boli poskytnuté iba za umiestnenia do 6. miesta.**

Ministerstvo školstva mi v písomnom stanovisku ďalej oznámilo, že zmenou „Kritérií“ nemalo záujem diskriminovať žiadnu skupinu športovcov.

Podľa § 75 ods. 1 zákona o športe **vláda môže rozhodnúť o poskytnutí príspevku prostredníctvom príslušnej kapitoly štátneho rozpočtu športovej organizácii zapísanej v registri právnických osôb v športe na národný športový projekt.**

Podľa § 75 ods. 2 zákona o športe **Ministerstvo školstva môže z prostriedkov štátneho rozpočtu poskytnúť športovej organizácii zapísanej v registri právnických osôb v športe príspevok na národný športový projekt.**

Podľa § 75 ods. 3 zákona o športe **za národný športový projekt sa považuje aj:**

- a) zabezpečenie prípravy športovcov podľa zoznamu najvýkonnejších športovcov a ich účasti na významnej súťaži,
- b) zabezpečenie plnenia úloh Slovenského olympijského výboru,
- c) zabezpečenie prípravy **zdravotne postihnutých športovcov** a plnenie úloh Slovenského paralympijského výboru.

Podľa § 75 ods. 4 zákona o športe **Ministerstvo školstva poskytuje každoročne príspevok športovcom podľa zoznamu športovcov top tímu. Výšku príspevku jednotlivým športovcom určí ministerstvo školstva podľa poradia športovcov zaradených do zoznamu športovcov top tímu. Príspevok sa poukazuje národnému športovému zväzu, ku ktorému má**

športovec príslušnosť. Ak národný športový zväz stratil spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov, ministerstvo školstva poukáže príspevok športovcovi.

Podľa § 75 ods. 6 zákona o športe **Ministerstvo školstva poskytuje každoročne príspevok na šport zdravotne postihnutých**. Príspevok sa poskytuje v štvrtročných splátkach prostredníctvom Slovenského paralympijského výboru.

Ako komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím sa podieľam na ochrane práv osôb so zdravotným postihnutím priznaných osobám so zdravotným postihnutím medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Citované ustanovenie odkazuje na **Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím** (ďalej len „Dohovor“), publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 317/2010 Z. z. a **Opčný protokol** k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 318/2010 Z. z.. Dohovor je pre Slovenskú republiku záväzný dňom 25. júna 2010.

„Rovnosť a nediskrimináciu“ zaručuje Článok 5 Dohovoru, ktorý ustanovuje:

1. Zmluvné strany uznávajú, že **všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok** zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.
2. Zmluvné strany zakazujú akúkoľvek diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia a zaručujú osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov.
3. V záujme presadenia rovnosti a odstránenia diskriminácie zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky na zabezpečenie poskytovania **primeraných úprav**.

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania je garantované tak na medzinárodnej úrovni, ako aj na úrovni národnej.

Rovnosť subjektov základných práv a slobôd zaručuje aj **Ústava Slovenskej republiky** (ďalej v texte ako „Ústava SR“).

V článku 12 Ústavy SR je stanovené: **„Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach**. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné. **Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým** bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. **Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.**“

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (**antidiskriminačný zákon**) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) upravuje

uplatňovanie zásady **rovnakého zaobchádzania** a ustanovuje prostriedky právnej ochrany, ak dôjde k porušeniu tejto zásady.

Na to, aby bolo možné určité správanie, konanie, alebo opomenutie klasifikovať ako porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle platnej legislatívy, antidiskriminačný zákon, ako i odborná literatúra vyžadujú splnenie podmienok. Sú nimi diskriminačný dôvod, oblasť a forma diskriminácie.

Podľa § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona **dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.**

Formy diskriminácie sú stanovené v § 2a antidiskriminačného zákona. Podľa tohto ustanovenia je diskriminácia **priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu.**

Priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.

Nepriama diskriminácia je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.

V záujme právnej istoty sú v § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona vymenované oblasti, v ktorých je **každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania**. Ide o oblasť pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, **poskytovania tovarov a služieb** a vzdelávania.

Podľa § 9 ods. 1 antidiskriminačného zákona má každý právo na **rovnaké zaobchádzanie** a ochranu pred diskrimináciou. **Vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania je možné obrátiť sa so žalobou na súd.**

Pre účely objektívneho posúdenia súladu určitého správania sa, konania, opomenutia alebo inej skutočnosti so zásadou rovnakého zaobchádzania je nevyhnutné upriamiť pozornosť na to, či došlo k naplneniu vyššie uvedených predpokladov, a to dôvodu, oblasti a formy diskriminácie.

Ako už bolo spomenuté, ustanovenia antidiskriminačného zákona jasne vymenúvajú jednotlivé formy diskriminácie, medzi ktoré patrí i **priama diskriminácia a nepriama diskriminácia**.

K **priamej diskriminácii** dochádza konaním, ktorým sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.

Nepriamou diskrimináciou je predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou.

Z „Kritérií pre poskytovanie príspevku športovcom zaradených do zoznamu športovcov Top tímu“ vyplýva, že v roku 2017 sa hodnotili umiestnenia dosiahnuté v individuálnych a kolektívnych **paralympijských športoch a deaflympijských športoch do 6. miesta**, pričom športovcom bez zdravotného postihnutia, ako aj družstvám v kolektívnych športoch mohol byť poskytnutý príspevok až po umiestnenie **na 8. mieste**.

Aj napriek vyjadreniu Ministerstva školstva, že zmenou „Kritérií“ nemalo záujem diskriminovať žiadnu skupinu športovcov, podľa môjho názoru tým, že športovcom **bez zdravotného postihnutia** mohol byť poskytnutý príspevok až po umiestnenie na **8. mieste** a športovcom **so zdravotným postihnutím** mohol byť poskytnutý príspevok iba v prípade umiestnenia **do 6. miesta**, **došlo k menej priaznivému zaobchádzaniu a k znevýhodneniu športovcov so zdravotným postihnutím**, pretože športovcom so zdravotným postihnutím umiestneným napr. na 7. mieste **nebol poskytnutý príspevok**.

Podľa môjho názoru takto stanovenými Kritériami pre poskytovanie príspevku športovcom **došlo k porušeniu Článku 5 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím**.

K prijímaniu opatrení zmluvné strany (teda aj Slovenskú republiku) **priamo zaväzuje Dohovor**.

V záujme rešpektovania Dohovoru a vytvorenia primeraných podmienok a úprav pre osoby so zdravotným postihnutím som ministerku školstva, vedy, výskumu a športu, JUDr. Mgr. Martinu Lubyovú, PhD., podľa ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) bod 4. zákona č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov požiadala, aby **hľadala možnosti riešenia dofinancovania a poskytnutia dodatočnej podpory športovcom so zdravotným postihnutím umiestneným na 7. a 8. mieste**, ktorým v roku 2017 v dôsledku v tom čase platnej úpravy „Kritérií pre poskytovanie príspevku športovcom zaradených do zoznamu športovcov Top tímu“ **nebola poskytnutá podpora za rovnakých podmienok ako športovcom bez zdravotného postihnutia**.

Zároveň som vyslovila presvedčenie, že Ministerstvo školstva do budúcnosti zvolí taký postup a takú prax, ktorá zaručí rovnaké podmienky a kritériá pre poskytovanie príspevku

športovcom bez ohľadu na to, či ide o športovcov so zdravotným postihnutím alebo bez zdravotného postihnutia.

S úctou

Úrad komisára pre osoby
so zdravotným postihnutím
Račianska 153
831 54 Bratislava 35

JUDr. Zuzana Stavrovská
komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím